MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eräiden tuotekohtaisten direktiivien (hunaja, hedelmätäysmehut, hillot ja marmeladit sekä kuivattu maito) muuttamisesta (nk. aamiaisdirektiivit)
E 7/2023 vp

Komissio antoi 21.4.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi hunajasta annetun neuvoston direktiivin 2001/110/EY, elintarvikkeena käytettävistä hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetun neuvoston direktiivin 2001/112/EY, elintarvikkeena käytettävistä hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanjasoseesta annetun neuvoston direktiivin 2001/113/EY ja tietyistä osittain tai kokonaan kuivatuista elintarvikkeena käytettävistä säilötyistä maidoista annetun neuvoston direktiivin 2001/114/EY muuttamisesta.

Näissä nk. aamiaisdirektiiveissä vahvistetaan säännöt mainittujen tuotteiden koostumukselle, tuotenimityksille ja merkinnöille. Säännöksillä pyritään suojaamaan kuluttajien etuja sekä turvaamaan tuotteiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla. Säädettyjen tuotenimitysten käytöllä on kaupallista arvoa, koska kuluttajat tunnistavat ne ja tekevät ostopäätöksiä niiden perusteella. Viimeisten vuosikymmenten aikana elintarvikkeiden markkinat ovat kuitenkin muuttuneet merkittävästi. Muutosten taustalla ovat innovaatiot sekä muuttuvat yhteiskunnalliset huolenaiheet ja kuluttajien odotukset.

Direktiivien tarkistamisen taustalla on myös komission toukokuussa 2020 antama Pellolta pöytään -strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten. Strategiassa esitetään toimenpiteitä, joilla edistetään terveellisempää ja kestävämpää EU:n elintarvikejärjestelmää.

Suomen kannasta
Suomi tukee ehdotusta muuttaa nk. aamiaisdirektiivien tiettyjä säännöksiä. Direktiivit ovat yli 20 vuotta vanhoja. Vuosikymmenten aikana sekä elintarvikkeiden markkinat että kuluttajien odotukset ovat muuttuneet. Vanhentuneilla säännöksillä ei pystytä kaikilta osin vastaamaan kuluttajien odotuksiin. Vanhentuneet säännökset voivat myös estää innovaatioita.

Ehdotetut muutokset ovat linjassa komission keväällä 2020 julkaiseman Pellolta pöytään –strategian tavoitteiden kanssa. Selkeät tiedot elintarvikkeista on edellytys sille, että kuluttajien on helpompi ryhtyä noudattamaan terveellisiä ja kestäviä ruokavalioita. On myös tärkeää edistää elintarvikkeiden ravitsemuksellisen koostumuksen uudelleenmuokkausta.

Hunaja: Kuluttajien mahdollisuuksia saada tietoa elintarvikkeiden alkuperästä tulee edelleen parantaa. Suomi on korostanut tätä vuosien ajan useissa eri yhteyksissä EU:n toimielimissä ja kokouksissa. Pellolta pöytään –strategian ehdotus pakollisten alkuperämerkintöjen laajentamiseksi on erittäin kannatettava.

Suomi tukee hunajan alkuperämerkintäsäännösten uudistamista. Ehdotuksen mukaan hunajasekoitusten pakkausmerkinnöissä olisi ilmoitettava hunajan kaikki alkuperämaat. Suomi katsoo, että alkuperätiedon esittämistavan tulee olla sellainen, että kuluttaja saa selkeän tiedon myös hunajasekoitusten koostumuksesta. On myös tärkeää, että alkuperämerkintävaatimuksia kehitetään niin, että merkintävaatimukset ovat mahdollisia toteuttaa ilman kohtuutonta hallinnollista taakkaa ja että merkintöjen totuudenmukaisuutta voidaan valvoa.

Hedelmätäysmehut: Suomi tukee ehdotettuja muutoksia, joilla muun muassa vastataan kasvavaan kysyntään tuotteille, joiden sokeripitoisuus on alhaisempi. Ehdotuksen mukaan tuotenimitystä ”hedelmätäysmehu, jonka sokeripitoisuutta on alennettu”, voisi käyttää, kun hedelmätäysmehun luontaisia sokereita on vähennetty vähintään 30%. Tuotteiden ravitsemuksellisen laadun parantamisen näkökulmasta jo vähäinenkin sokeripitoisuuden alentaminen on kannatettavaa.

Hedelmähillot ja marmeladit: Suomi voi tukea ehdotettuja muutoksia, joilla muun muassa vastataan kasvavaan kysyntään tuotteille, joiden sokeripitoisuus on alhaisempi. Direktiivissä säädetty kuiva-ainepitoisuuden (sokerit)

vähimmäismäärä on 60%. Suomi pitää tärkeänä, että jäsenvaltioilla on jatkossakin mahdollisuus sallia hillojen ja vastaavien tuotteiden alhaisempi sokeripitoisuus.

Ehdotus lisätä hillon ja erikoishillon valmistukseen käytettävien hedelmien vähimmäismäärää 100 grammalla on perusteltu tuotteiden ravitsemuksellisen laadun parantamiseksi. Ehdotettu muutos kuitenkin todennäköisesti aiheuttaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia tuotteiden valmistajille johtuen raaka-aineiden saatavuudesta ja hinnasta. Tämä puolestaan voi nostaa tuotteiden kuluttajahintoja. Näillä perusteilla hedelmien vähimmäismäärää voisi nostaa myös ehdotettua vähemmän. Vaihtoehtoisesti tuotteiden ravitsemuksellisen laadun parantamiseksi voitaisiin säätää alhaisemmasta vähimmäissokeripitoisuudesta.

Kuivattu maito: Suomi tukee ehdotettuja muutoksia. Ehdotuksessa säilötyn maidon kuivaamiseen sallittuihin käsittelyihin lisättäisiin käsittely laktoosittomien kuivattujen maitovalmisteiden valmistamiseksi.

Lisätietoja maa- ja metsätalousministeriöstä:
Hallitusneuvos Anne Haikonen, p. 050 369 7618, anne.haikonen(at)gov.fi